

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani Zadružne zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 9. aprila 1904.

Poštno-hran. št. 849.872

ZADRUGA

Zvezina skupščina

dne 7. aprila 1904.

Spomlad je tu.

Narava se vzbuja; njen preporod nam oznanjujejo krilati pevci in dišeče cvetke.

Tudi v naši zadružni organizaciji veje spomladanski duh, tudi mi obhajamo nekaj preporod.

Pod vtisom in v znamenju tega preporoda vršila se je naša zvezina skupščina.

Zvezin predsednik g. dr. Jan. Ev. Krek otvoril je ob določeni uri skupščino; v svoj prisrčen pozdrav vpletel je kratko a velezanimivo in značilno poročilo o dol-

gem trnjevem potu, po kojem so morala naša premenjena pravila hoditi, predno so prišla v zadružni register.

Zapisnikarjem imenuje predsednik g. Rožman-a in konstatira, da se je skupščina pravilno sklicala in da je sklepčna, ker je od 219 zvezinih zadrug, ki imajo skupno 705 glasov — zastopanih 95 zadrug s 318 glasovi i. s. 25 zadrug po svojih načelnikih — ostalih 70 zadrug pa po podnačelnikih, odbornikih in drugih pooblaščenih.

Prečita se zapisnik o zadnji zvezini skupščini, t. j. o oni vele-

važni izvanredni zvezini skupščini dne 10. decembra 1903, ki je sklenila premembo pravil in s tem reorganizacijo naše zveze.

Zapisnik se soglasno odobri. Kot druga točka bilo je na dnevnem redu „Poročilo načelstva“. G. dr. Krek poroča o dosedanjem razvoju slovenskega zadružništva in konstatira, da je zadružna ideja pri nas popolnoma prodrila in da naše zadružništvo napreduje.

Število zadrug je že sedaj veliko — a še zmirom raste in poslovanje zadrug se zboljšuje in more postati uzorno, to pa moremo pričakovati le od zadrug, ki se

Podlistek.

Friderik Viljem Raiffeisen.

(Nadaljevanje.)

V spomladi leta 1847 nakupovalo se je skupno žito za sejati in krompir za saditi. Na ta način je ljudstvo pretrpelo čas lakote, ne da bi se preveč zadolžilo in tudi brez vseh drugih zlih nasledkov.

Čas pomanjkanja razkril je popolnoma velik nedostatek, kojega se je pa že tudi prej čutilo: Oderuštvo po živinskih kupeih in pa kreditne razmere revnejih

posestnikov, za koje ni bilo nikakih naprav, ki bi jim dajale potrebni kredit.

Oderuštvo po živinskih kupeih poznamo tudi na Slovenskem, saj se tudi pri nas pripeti, da dajo revnim ljudem živino v rejo.

Živinski kupec da kakemu posestniku ali viničarju v rejo tele, ki je vredno morda 40 kron; pogodita se, da bodeta imela vsaki polovico dobička.

V reji ostane žival tako dolgo, da povrže 2 teleti.

Čez štiri leta se pa napravi račun:

Vrednost krave 220 kron

„ 1. teleta 100 „

„ 2. „ 40 „

skupaj 360 kron

od teh dobi vsak polovico, toraj 180 kron.

In v tem tiči najhujše oderuštvo.

Če bi si dotični posestnik ali viničar tistih 40 kron po 6% izposodil in si sam tele kupil — bi moral plačati na glavnici, obrestih in postranskih stroških — v štirih letih 50 kron — a gori zaračunanih 360 kron bi mu ne bilo treba deliti temveč bi bile popolnoma njegove — zgubil je toraj pri reji lep dobiček.

oklepajo oziroma so se tesno oklenile „Zveze“ ter se točno ravnaajo po njenih navodilih.

Prilikom lanskoletne zvezine skupščine se je sklepalo o načelih poslovanja pri nadenarnih zadru- dah, na podlagi teh načel izdala je zveza navodila; zadruga, ki se ravnaajo po teh navodilih, provspe- vajo, njih obstanek je osiguran, one pa, ki se za nobena navodila ne zmenijo, so že propadle — ali pa še bodo — a po svoji lastni krivdi.

Seveda pa je tudi neobhodno potrebno, da spolnujejo odbori in nadzorstva svoje dolžnosti.

Tem potom dosežemo namen svojega delovanja — a ta namen ni političen, kar trdijo nasprotniki slovenskega združništva — na- men našega združnega delovanja je edino-le preporod gospodarstva na Slovenskem.

Precej bo mogel hasniti na- šemu združništvu novi revizijski zakon, ravno sedaj se vrši pri nas prehod od dosedanje prostovoljne k obligatorični reviziji; obligato- rična revizija bo pač temeljitejša in tudi uspešnejša, ker daje revi- zijski zakon zvezam dokaj moči.

Nadalje poroča g. dr. Krek, da je za slovensko združništvo neobhodno potrebna centralizacija; vse slovensko združništvo naj bo združeno v jedni osrednji zvezi,

In kaj pa kupec!

Dal je za tele 40 kron — čez štiri leta pa je dobil za teh 40 kron — 180 kron — toraj mu je nesel denar na leto 87⁰/_o.

Ali ni to oderuštvo?

Leta 1848 bil je Raiffeisen v sosednem kraju Altenkirchen na zborovanju tamošnjega kmetijskega društva. Na tem zborovanju se je razpravljalo, kako da se naj ode- ruštvo prepreči in kaj se naj stori za kreditne potrebe kmetijstva.

(Se nadaljuje.)

ki bi mogla biti seveda le v Ljub- ljani.

To me je napotilo — nada- ljuje poročevalec — da sem po- vabil zastopnike slovenskega za- družništva s Štajarskega, Koroš- kega, Goriškega, Istre in Kranj- skega k enketi; storil sem to kot predsednik združne zveze — kar je pač samo ob sebi umevno, tembolj, ker ima Zadruga zveza svoj sedež v Ljubljani in je že sedaj osrednja zveza — saj je največ slovenskih zadrug — i. s. z vseh slovenskih pokrajin — že zdaj v njej združenih.

K enketi so došli zastopniki združništva iz vseh pokrajin.

Idejo, da se vse slovensko za- družništvo združi v jedno osrednjo zvezo — sprejeli so prijazno.

(Dalje prihodnjič.)

Nižjeavstrijska mlekarna.

Nižjeavstrijska mlekarna je za- druga in se je vpisala leta 1898 v združni register. Postavila in uredila si je veliko mlekarsko po- slopje — stavba bila je dovršena koncem l. 1899.

Država ji je dala znatno pod- i. s. 80.000 kron — reci: osem- deset tisoč kron — dežela dala je isti znesek kot brezobrestno poso- jilo in vrh tega še iz nekega sklada 2⁰/_o posojilo v znesku K 64.000. Stavbeni prostor in stavba stalo je okroglo 350.000 kron — stroji in naprava za luč in kurjavo pa 200.000 kron; vozov ima zadruga za 18.000 kron ter 47 konj, ki so vredni 22.000 K. Tekoči kredit ima zadruga pri „Nižjeavstrijski centralni blagajni“ — — koji je narasel do najvišjega zneska 373 tisoč kron in se je do konca leta 1903 znižal na K 200.000.

Zadruga pričela je poslovati s 1. januarjem 1900.

Njen prvi namen je, porabljeni za mesto Dunaj mleko manjih po- sestnikov, s čim si je stavila jako težko nalogo, ker mleko iz kmet- skih hlevov ni na tistem dobrem glasu, kakor mleko iz grajščin.

No — zadruga je to krivično mnenje že ovrгла.

Da bi se ji ne moglo očitati, da hoče oškodovati dunajske kup- čevalce z mlekom, nameravala je prvotno, oddajati mleko kupčeval- cem, kar so pa ti odklonili.

Bila je torej prisiljena, oddajati mleko direktno konsumentom.

Ustanovila je filijalke, kojih je bilo koncem l. 1903 62 — in je imela mlekarna za njih napravo 80.000 kron stroškov.

Kar s početka pridružilo se je nižjeavstrijski mlekarni 13 mlekar- skih zadrug, koncem leta 1900 bilo jih je 23, 1901 28, 1902 38 in koncem leta 1903 že 42.

Zadruga so ji uplačale deleže i. s. 10 kron na liter, ki so ga povprečno na dan oddajale.

Na deležih je bilo vplačano koncem leta 1900 K 40.435, 1901 K 106.022, 1902 K 124.210 in koncem leta 1903 156.810 kron.

Mlekarna dobivala je v začetku 4300 litrov mleka na dan, koncem leta 1900 pa že 9370 litrov — koncem leta 1901 13.690 litrov, 1902 17.800 in koncem leta 1903 23.000 litrov mleka na dan.

Skupno je prejela leta 1900 2.740.000 litrov — v letu 1901 4.330.000 litrov, v letu 1902 6.069.000 litrov in v letu 1903 7.476.000 litrov mleka.

Izplačala je za mleko v letu 1900 K 356.000 — torej povprečno za liter 13·3 vinarjev — v letu 1901 K 575.600 — povprečno za liter 13·6 vinarjev — v letu 1902 K 799.700 — povprečno za liter 13·1 vinarjev — in leta 1903 K 1.300.300 — torej povprečno za liter 17·3 vinarjev.

Surovega masla prejela je mle- karna v letu 1900 19.000 kg, v letu 1901 37.000 kg, v letu 1902 57.000 kg in v letu 1903 68.000 kg.

Jaje je kupila v letu 1900 286.000, v l. 1901 548.000, v l. 1902 754.000 in v letu 1903 866.000.

Prvo poslovno leto, ko si je morala redne odjemalce šele pri-

dobiti — imela je zgubo, koja je pokrila z državno podporo.

V letu 1901 imela je pa že čisti dobiček v znesku K 18.000 in v letu 1902 pa K 99.000, ter je porabila te čiste dobičke za odpis pri stavbah, strojih itd.

Čisti dobiček za l. 1903 znaša pa okroglo 140.000 kron — in se je vsled tega doplačalo za mleko 36.000 kron in so se zaobrestovali deleži.

Upravnih stroškov je bilo leta 1900 K 210.000, leta 1901 K 273.000, leta 1902 K 330.000 in leta 1903 K 388.000.

Mlekarna ima krog 120 uslužbencev. Če primerjamo upravne stroške z množino mleka, najdemo da so od leta do leta manjši; v letu 1900 prišlo je na liter mleka povprečno 7.67 vinarjev, v l. 1901 6.32, v l. 1902 5.45 vinarjev in v letu 1903 5.19 vinarjev stroškov.

Tolščoba mleka bila je skoz in skoz povoljna — le v l. 1903 padla je na 35⁰/₀.

Niževavstrijska mlekarna pokušala je vse težkoče pričetka — njeni vspehi kažejo, da je iste premagala in sijajno deluje v prid niževavstrijskih kmetovalcev.

III. redni občni zbor „Zadružne tiskarne“ v Ljubljani.

V torek, dne 29. marca 1904 je imela „Zadružna tiskarna“, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani svoj letošnji redni občni zbor, kjer je bil predložen računski zaključek in bilanca za III. upravno leto od 1. januarja do 31. decembra 1903.

Iz tega je razvidno, da je imela tiskarna v tem letu prometa 270.683 kron 59 h.

Prejemkov je imela 68.469 K 75 h. in izdatkov 67.733 K 46 h., saldo 736 K 29 h.

Konečni uspeh izkazuje čistega dobička 2004 K 46 h.

Dividenda pride za leto 1903 s 5⁰/₀ v razdelitev.

Po § 16. zadružnih pravil za izstop iz upravnega sveta izžrebani trije gospodje: Josip Šuman, dr. Ivan Šusteršič in Franc Leskovic so bili na novo soglasno izvoljeni. Namesto prostovoljno izstopivšega g. Josip Petriča je bil v upravni svet soglasno izvoljen gosp. I. Röger mlajši.

Dosedanje nadzorstvo obstoječe iz pet gospodov je bilo na novo soglasno izvoljeno.

Razglašanje računskih zaključkov.

Ker morajo biti vsi računski zaključki in bilance do konca junija razglašeni, pozivamo vse svoje članice, da nam dološljejo takoj svoje računske zaključke.

Novi pisarniški prostori.

Najeli smo nove pisarniške prostore, v koje se preselimo v sredi tega meseca. Prostori so v „Sodnijskih ulicah“ št. 4. pritličje — v novi Vodnikovi hiši — blizu sodnijske palače.

Listnica.

Slavni posojilnici v Frankolovem. Rade volje Vam potrjujemo, da Vam računskega zaključka za l. 1903. niso sestavljali ljubljanski knjigovodje, kojim „Slov. zadruga“ pravi, da so novodobni — in je vsled tega mobilizirala strokovnjaško pero v C. (?) in enako sobnega strokovnjaka v G. za napade, glede kojih smo itak slutili, da jih ni mogel zagrešiti stari posojilničar in urednik. Zadružni pozdrav.

Denarni promet.

Na tekoči račun so nam vposlali sledeči zavodi:

Škocijan, hr. in p. (24. 3.)	K	1200—
Selce, „ „ „ „	„	6500—
B. Bistrica, „ „ „ „	„	600—
Gojzd, „ „ „ „	„	1700—
Smlednik, „ „ „ „	„	819—
Starigrad, dr. za št. in z. „	„	20.000—
„ „ „ „ „ „	„	2000—
Žužemberk, h. i. p. „ „	„	3000—

Šebrelje, p. (25. 3.)	K	2000—
Št. Jakob ob Savi h. i. p. „ „	„	350—
Čatež, „ „ „ „	„	2500—
Škocijan, „ „ „ „	„	3700—
Šmartno, „ „ „ „	„	1000—
Tržič, hr. i. p. (27. 3.)	„	2000—
Gorje, „ „ „ „	„	2000—
Zg. Tuhinj, „ „ „ „	„	3500—
Škofjaloka, „ „ „ „	„	3000—
Vipava, „ „ „ (29. 3.)	„	5000—
Staritr, k. „ „ „ „	„	8000—
Šmarje p. L., „ „ „ „	„	202 12
„ „ „ „ „ „	„	23 62
Kranjskagora, „ „ „ „	„	1000—
B. Bistrica, h. i. p. „ „	„	28292 28
Mošnje, hr. i. p. (30. 3.)	„	18 12
Semič, „ „ „ „	„	4000—
Leskovica pri Gor. vasi, „ „ „ „	„	2200—
Rogoznica, sen. blag., „ „	„	900—
Žužemberk, „ „ „ „	„	1000—
Čatež, „ „ „ „	„	1200—
Horjul, „ „ „ (31. 3.)	„	1000—
Tržišče, „ „ „ „	„	2000—
B. Bistrica, „ „ „ „	„	785 28
Cerkno, „ „ „ „	„	4000—
Mokronog, okr. pos. „ „	„	1500—
Višnjagora, h. i. p. „ „	„	2900—
Št. Jernej, slov. pos. „ „	„	2000—
Smlednik, hr. i. p. „ „	„	691—
Škofjal., lj. „ „ „ (1. 4.)	„	1000—
Staraloka, „ „ „ „	„	3000—
Zagradec, „ „ „ „	„	1500—
Semič, „ „ „ „	„	2000—
Sv. Križ pri Litiji, hran. in pos. „ „	„	1000—
Mokronog, okr. pos. „ „	„	1400—
Tomišelj, h. i. p. „ „	„	2000—
Osap, p. i. kons. dr. (2. 4.)	„	21 05
Kranjskagpra, pos. „ „	„	1000—
B. Bistrica, hr. i. p. „ „	„	1404—
Preska, „ „ „ „	„	446—
Zg. Tuhinj, „ „ „ „	„	2000—
Žužemberk, „ „ „ „	„	2000—
Škocijan, „ „ „ „	„	1300—
Struge, „ „ „ „	„	1000—
Gore, „ „ „ „	„	1800—
Sorica, „ „ „ „	„	1350—
S. Kunigunda, h. i. p. „ „	„	1600—
Bled, hr. i. p. (3. 4.)	„	2500—
Naklo, hr. in p. (30. 3.)	„	200—
Ig, „ „ „ (3. 4.)	„	1500—
Zagradec, „ „ „ „	„	2600—
Trnovo, „ „ „ „	„	3000—
Izlake, „ „ „ „	„	3000—
Selce, „ „ „ „	„	20 62
B. Bistrica, „ „ „ „	„	814 04
„ „ „ „ „ „	„	529 36
„ „ „ „ „ „	„	1123 95
„ „ „ „ „ „	„	305 39
Vel. Lašče, „ „ „ „	„	500—
Leskovica pri Gor. vasi, h. i. p. „ „	„	1000—

B. Bistrica, h. i. p.	(3. 4.)	K	1390.—
Št. Peter, " " "	" "	"	7500.—
Cerklje, " " "	" "	"	1500.—
Višnjagora, " " "	" "	"	2100.—
Škofja, lj. " " "	" "	"	1000.—
Idrija, lj. " " "	" "	"	600.—
Staritr, km. h. i. p.	(6. 4.)	"	5000.—
Rečica, lj. " " "	" "	"	5000.—
Blagovica, " " "	" "	"	2700.—
Gorje, " " "	" "	"	2000.—
Škocijan, " " "	" "	"	1000.—
Tržič, " " "	" "	"	1500.—
Mokronog, okr. " "	" "	"	1000.—
Črni vrh, hr. i. p.	" "	"	3000.—
Srednjava, " " "	" "	"	882.05
Senožeče, " " "	(7. 4.)	"	600.—
Višnjagora, " " "	" "	"	800.—
Horjul, " " "	" "	"	300.—
Radeče, okr. " "	" "	"	2000.—
B. Bistrica, h. i. p.	" "	"	1500.—
Višnjagora, " " "	" "	"	2000.—
Mošnje, " " "	" "	"	3300.—
Ribnica, " " "	" "	"	10.000.—
Vrhnika, " " "	" "	"	5000.—
Jesenice, " " "	" "	"	1500.—
Senožeče, " " "	" "	"	800.—
Št. Jur o. j. ž. " " "	" "	"	2000.—
Češnjica, " " "	" "	"	4000.—
Šmartno pri Litiji, h. i. p.	" "	"	1000.—
Radeče, okr. pos.	" "	"	3000.—
Dobropolje, pos.	" "	"	7000.—
Kanal, okr. pos.	" "	"	5000.—
Smlednik, " " "	" "	"	800.—
Vojsko, " " "	(8. 4.)	"	276.74
Rovte, " " "	" "	"	1400.—
Konjice, km. dr.	" "	"	100.—
Staral. lj., hr. i. p.	(9. 4.)	"	3000.—
Horjul, " " "	" "	"	4500.—
Mokronog, okr. pos.	(10. 4.)	"	1000.—
B. Bistrica, hr. i. p.	" "	"	1024.—
Mengeš, " " "	" "	"	1000.—
Sv. Kunigunda, hr. i. p.	" "	"	1060.—
Št. Jur p. K. " " "	" "	"	800.—
Kandija, " " "	" "	"	7000.—

»Kmetijsko društvo v Vipavi«

ima na prodaj še 3000 amer. ključev R. portalis za suho cepljenje sposobnih po 14 kron za tisoč, do 20 000 amer. ključev za bilanje po 5 kron tisoč, 350 kom. cep-
ljenih trt bel. burgundec in 400 komadov silvanca po 20 vin. kom. 221 6—1

Pozor!

„Gospodarska zveza“
sprejema naročila za do-
mače lanene preše (tro-
pine) po 19 K za 100 kg
brez vreče.

Priporočila se: Vzajemna zavaroval-
nica proti požarnim
škodam in poškodbam zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana,
Medjatova hiša.

Seme pravega Kašelskega zelja

— lastni priredek, kaljivost zjamčena —
katero naredi lepe trde in debele glave,
prodaja 2 dkg za 80 v. lg. Mercina po-
sestnik v Zg. Kašlju p. Zalog pri Ljubljani.
Naročilo je ob enem pridejati naročnino.
To zelje je priznано najboljša vrsta za
naše kraje kar dokazujejo mnogobrojna
pohvalna pisma mojih naročnikov.
Naslov: Ig. Mercina Zg. Kašelj pošta Zalog.

Staro dobro ohranjeno in nepo-
kvarjeno
mlekarsko orodje, kakor „Alfa“ posnemal-
nik, kateri po-nam v 1 uri od 100 do
200 litrov mleka in k temu potrebne
vreče itd. kupi po ne pretirani ceni:
Jakob Malavašič, posestnik, Št. Jošt
nad Vrhniko.

1000—1200 jablanovih debelc
dobre vrste cepljene 2—3 leta stare. Cena
od 40—60 vin. postaja Škofja Loka. —
Marija Jenko, Lipca pri Škofji Loki.

Najbolje istersko vino prideluje
se, kakor
znano, v Tinjanu.
Kdor hoče to izborna kapljico kupiti,
naj se obrne direktno na „Tinjansko dru-
štvo za štednjo i zajmove“ ali pa na upra-
vitelja tega društva gosp. Šime Defar v
Tinjanu.

Lajca za valjenje od plem. kur.

1. Plumut-Rocks, 2. Hudan z velikim čopom,
3. Srebrnovratne in 4. Bele Dorking.
5. Bele Taljane, 6. Velike viandot, 7. Sre-
braoprižne in 8. Zlatoprižne Hamburžanke
tucet za 5 kron. Purja jajca ena 80 v., od
velikih laških gosi ena 1 krono. Velike
francozke Kunece (zajce) po 3 do 6 kron
enega prodaja Ivan Kranjc v Št. Ilju p.
Velenje — Štajersko. 219 6—2

Dobro izvežban sirar in mlekar

kateri razume tudi nekoliko knjigovodstva
in računstva, dobi dobro službo. Naslov
pove Gospodarska Zveza v Ljubljani.

Nervoznost pri otrocih.

Šiba našega časa, nervoznost,
se pričinja, kakor spoznavamo
čimdalje bolj, nemalokdaj že v
otroški dobi. Vzrok tiči večinoma
v tem, ker dajo otrokom nepre-
mišljeno alkoholne pijače, ki dra-
žijo živce, tako pivo, kavo. Šele
nedavno je sloveč učenjak ponovno
poudarjal, da takih pijač nikakor
ni dajati otrokom pod 14 leti. Za
najboljši nadomestek zrnati kavi
se je povsod izkazala Kathreiner-
jeva Kneippova sladna kava Okrep-
čano zdravje in cvetoče lice pri
otrocih plačuje mali trud poseb-
nega napravljjanja.

206 20—6

Zahtevajte

v svoj prid vselej

pristno Kathreinerjevo
Kneippovo sladno kavo

samo v zavojih z varstveno znamko
župnika Kneippa in z imenom
Kathreiner ter se skrbno izogibajte
vseh manj vrednih posnemkov.

Denarni prometi in bilance.

Hranilnica in posojilnica v Borovnici,

reg. zadruga z neomejeno zavezo, za drugo upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 98, v upravnem letu prirastlo 112, odpadla 2, stanje koncem leta 208.

Deleži: začetkom leta K 440, v upravnem letu prirastlo K 248, odpadlo K 8, koncem leta K 680; odpovedano: 2.

Denarni promet: K 417.223 04.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	248	—	Deleži	8	—
Hranilne vloge . .	149.998	53	Vzdignj. hran. vloge	40.515	71
Vrnjena posojila .	30.324	—	Dana posojila . . .	112.801	80
Vrnjeni nalož. denar	17.500	—	Naložen denar . . .	32.010	24
Obresti nal. denarja	178	24	Inventar nepremični	14.490	—
Plač. obr. od posojil	8.812	47	Obr. hr. vlog izplač.	308	73
Upr. in uradni prisp.	341	13	Obr. pos. povrnjene	38	60
Pristopnine	111	—	Upr. in uradni stroški	265	10
Got. začetkom l. 1903	2.166	39	Ren. dav. in nep. pr.	39	53
			Obr. hr. vlog kapital	7.065	57
			Gotov. 31. dec. 1903	2.136	48
	209.679	76		209.679	76

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	177.276	56	Deleži	680	—
Naložen denar . .	15.682	42	Hranilne vloge s ka-		
Inventar premični .	197	31	pitaliz. obrestmi .	206.470	46
„ nepremični . . .	14.200	20	Predplač. obr. posojil	514	90
Zaostale obr. posojil	197	15	Rezervni zaklad, %	483	89
Gotov. 31. dec. 1903	2.136	48	Čisti dobiček . . .	1.540	87
	209.690	12		209.690	12

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za osmo upravno leto 1903.

Deleži: začetkom leta 1903 K 480, v upravnem letu prirastlo K 32, odpadlo K 32; koncem leta K 480; odpovedano: 8.

Denarni promet: K 224.451'42.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	32	—	Deleži	32	—
Hranilne vloge . .	30.604	74	Vzdignj. hran. vloge	30.405	46
Tekoči račun . . .	30.046	95	Tekoči račun . . .	21.700	—
Vrnjena posojila .	46.394	52	Dana posojila . . .	56.408	02
Zamudne obresti .	47	25	Inventar premični .	7	60
Plač. obr. od posojil	4.253	13	Obr. hr. vlog izplač.	262	81
Upr. in uradni prisp.	288	88	„ „ kapital	1.741	28
Pristopnine	40	—	Obr. pos. povrnjene	87	41
Gotov. začetkom leta	1.657	68	Upr. in uradni stroški	373	78
			Ren. dav. in nep. pr.	28	96
			Obresti tek. računa	42	95
			Gotov. 31. dec. 1903	2.270	88
	113.361	15		113.361	15

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	54.001	52	Deleži	480	—
Delež pri „G. zvezi“	200	—	Hranilne vloge s ka-		
Inventar premični .	6	84	pitaliz. obrestmi .	47.577	18
Zaostale obr. posojil	182	90	Izposojila	6.046	36
Cotov. 31. dec. 1903	2.270	88	Predpl. obr. posojil	673	88
			Rezervni zaklad . .	1.389	09
			Čisti dobiček . . .	504	63
	56.662	14		56.662	14

Hranilnica in posojilnica v Skriljah,

registrovana zadruga z neomej. zavezo, za četrto upravno leto 1903.

Člani: v l. 1903 prirastlo 21, odpadlo 6; koncem leta 108 s vplačanimi deleži 1080 K.

Denarni promet: K 35.032'74.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Vrnjena posojila .	5.020	—	Dana posojila . . .	9.040	—
Prejete hranil. vloge	9.164	41	Izplač. kran. vloge .	7.031	28
pos. obresti	1.481	73	„ „ obresti	46	28
Prejeti upr. stroški	25	80	Upravni stroški . .	91	69
Vplačani deleži . .	210	—	Najemščina	10	—
Vplačane vstopnine	21	—	Obresti od izposojil	896	11
Izposojila	1.500	—	Nakupljen inventar .	16	60
Gotov. 31. dec. 1902	310	87	Povrnjene obresti .	33	62
			Nagrade	70	—
			Izplačani deleži . .	60	—
			Davek	3	35
			Gotov. 31. dec. 1903.	434	88
	17.733	81		17.733	81

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	26.511	—	Deleži	1.080	—
Naložen denar, . .	205	—	Hranilne vloge s ka-		
Inventar	420	09	pitaliz. obrestmi .	7.769	32
Gotov. 31. dec. 1903	434	88	Izposojila	18.500	—
			Rezervni zaklad . .	106	09
			Čisti dobiček . . .	115	56
	27.570	97		27.570	97

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki,

reg. zadruga z neomejeno zavezo, za osmo upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 212, v l. 1903 prirastlo 11, odpadli 4, koncem leta 219.

Deleži: začetkom leta K 424, v upravnem letu prirastlo K 22, odpadlo K 8, koncem leta K 438; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 447.871·37.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	22	—	Deleži	8	—	Posojila	207.464	75	Deleži	438	—
Hranilne vloge . .	90.657	22	Vzdignj. hran. vloge	80.528	64	Naložen denar . .	62.635	73	Hranilne vloge s ka-		
Vrnjena posojila .	25.988	47	Dana posojila . .	33.160	—	Inv. prem. 10% odp.	562	82	pitaliz. obrestmi .	265.606	69
Vrnjeni nal. denar .	89.165	06	Naložen denar . .	96.783	80	Zaostale obr. posojil	349	63	Predpl. obr. izposojil	1.626	75
Obresti nal. denarja	3.118	74	Inventar premični .	432	98	Delež pri „Gos. zv.“	1.000	—	Rezervni zaklad . .	6.797	55
Obresti deleža pri			Obr. hr. vlog izplač.	610	47	„Zad. tiskar“	1.000	—	Čisti dobiček . . .	1.228	05
Zadružni tiskarni	60	46	Obr. hranilnih vlog			Gotov. 31. dec. 1903	2.684	11			
Plač. obr. od posojil	10.093	12	kapitalizovane . .	9.605	86						
Upr. in uradni prisp.	37	88	Obr. pos. povrnjene	60	71						
Pristopnine	11	—	Upr. in uradni stroški	718	92						
Gotov. začetkom leta	6.123	79	Rentni davek in ne-								
			posr. pristojbine .	144	25						
			Podpore	540	—						
			Gotov. 31. dec. 1903	2.684	11						
	225.277	74		225.277	74		275.697	04		275.697	04

Hranilnica in posojilnica v Šmariji,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za tretje upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 183, v upravnem letu prirastlo 15, odpadlo 6, koncem leta 192.

Deleži: začetkom leta K 192, v upravnem letu prirastlo K 30, odpadlo K 12, koncem leta K 384; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 182.503·83.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	30	—	Deleži	12	—	Posojila	38.974	—	Deleži	384	—
Hranilne vloge . .	43.036	90	Vzdignj. hran. vloge	47.113	56	Naložen denar . .	24.162	02	Hranilne vloge s ka-		
Vrnjena posojila .	5.400	—	Dana posojila . .	10.084	—	Inv. prem. 10% odp.	175	13	pitaliz. obrestmi .	66.040	89
Vrnjeni nal. denar .	37.600	—	Naložen denar . .	29.124	58	Zaostale obr. posojil	44	83	Pedpl. obr. posojil .	167	21
Obresti nal. denarja	1.124	58	Obr. hr. vlog izplač.	496	45	Gotov. 31. dec. 1903	4.090	05	Rezerv. zaklad in %	421	48
Plač. obr. od posojil	2.259	06	Obr. pos. povrnjene	19	49				Čisti dobiček . . .	432	45
Upr. in uradni prisp.	106	72	Upr. in uradni stroški	184	63						
Pristopnine	15	—	Obr. hr. vlog kapital	2.172	18						
Gotov. začetkom leta	3.724	68	Gotov. 31. dec. 1903	4.090	05						
	93.296	94		93.296	94		67.446	03		67.446	03

Hranilnica in posojilnica v Šmartnem pri Litiji,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za tretje upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 131, v letu 1903 pristopilo 36, izstopila 2; koncem leta 330.

Deleži: začetkom leta K 262, v upravnem letu prirastlo K 72, odpadlo K 4, koncem leta K 165; odpovedan: 0.

Denarni promet: K 153.278·22.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	72	—	Deleži	4	—	Posojila	66.899	—	Deleži	330	—
Hranilne vloge . .	43.015	60	Vzdignjene hranilne			Naložen denar, % .	28.179	94	Hranilne vloge s ka-		
Vrnjena posojila .	7.430	—	vloge	26.955	28	Inv. prem. 10% odp.	220	51	pitalizov. obrestmi	94.966	04
Vrnjeni nalož. denar	18.300	—	Dana posojila . .	21.914	—	Zaostale obr. posojil	263	47	Predplačane obresti		
Plač. obr. od posojil	2.734	76	Naložen denar . .	26.800	—	Gotov. 31. dec. 1903	842	18	posojil	8	—
Knjižice	9	60	Obr. hranilnih vlog						Rezervni zaklad, %	523	26
Upr. in uradni prisp.	92	10	izplačane	206	97				Čisti dobiček . . .	577	80
Pristopnine	36	—	Obresti posojil povr-								
Gotov. začetkom leta	5.370	14	njene	28	36						
			Upr. in urad. stroški	271	21						
			Rentni davek in ne-	38	20						
			posredne pristojb.	842	18						
	77.060	20		77.060	20		96.405	10		96.405	10

Posojilnica v Št. Ilju pod Turjakom,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za četrto upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 108, v l. 1903 pristopilo 33, izstopilo 7; koncem leta 134.

Deleži: začetkom l. 1903 K 1.090, v upravnem letu prirastlo K 330, odpadlo K 70; koncem leta K 1.350; odpovedano: 7.

Denarni promet: K 184.936 67.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	330	—	Deleži	70	—
Hranilne vloge s ka- pitalizov. obrestmi	54.061	40	Vzdignjene hr. vloge	40.100	81
Vrnjena posojila . .	9 075	29	Dana posojila . . .	28.124	09
Vrnjeni nal. denar . .	25 201	—	Naložen denar . . .	20.140	16
Obresti nal. denarja	735	03	Inventar premični . .	183	18
Plač. obr. od posojil	2.902	72	Obr. hr. vlog izplač	81	70
Zamudne obresti . .	14	34	kapit.	2.834	93
Upr. in uradni prisp.	89	41	Obr. pos. povrnjene	58	09
Pristopnine	66	—	Upr. in uradni stroški	430	30
Za koleke in knjižice	40	20	Rentni davek in ne- posredne pristojb.	28	02
Got. začetkom l. 1903	141	—	Delež pri „G. zvezi“	200	—
			Za koleke	29	—
			Got. koncem l. 1903	376	11
	92 656	39		92.656	39

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	64.738	29	Deleži	1 350	—
Naložen denar . . .	15 161	66	Hranilne vloge s ka- pitalizov. obrestmi	78 567	82
Inventar premični . .	700	—	Pedpl. obresti posojil	577	—
Zaostale obr. posojil	313	04	Rezervni zaklad . .	479	43
Vr. tiskov. in kolekov	30	40	Pristopnina	66	—
Delež pri „G. zvezi“	200	—	Čisti dobiček	478	96
Got. koncem l. 1903	376	11			
	81 519	50		81.519	50

Hranilnica in posojilnica v Št. Jurji pri Kranju,

reg. zadruga z neomejeno zavezo, za četrto upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 177, v upravnem letu pristopilo 62, izstopilo 5, koncem l. 1903 234.

Deleži: začetkom leta K 354, v upravnem letu prirastlo K 124, odpadlo K 10, koncem leta K 468; odpovedano: 1.

Denarni promet: 217.294-33.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	124	—	Deleži	10	—
Hranilne vloge . . .	54 839	89	Vzdignj. hran. vloge	29 412	23
Vrnjena posojila . .	22 650	—	Dana posojila . . .	38 842	—
Vrnjeni nal. denar . .	26.400	—	Naložen denar . . .	34.451	55
Obr. nalož. denarja	451	55	Inventar premični . .	80	38
Plač. obr. od posojil	4 416	98	Obr. hr. vlog izplač.	253	87
Upr. in uradni prisp.	226	40	kapit.	3 966	78
Pristopnine	62	—	Obr. pos. povrnjene	47	23
Gotov. začetkom leta	589	04	Upr. in uradni stroški	387	28
			Rentni davek in ne- posr. pristojbine . .	43	47
			Prehodni	39	68
			Gotov. 31. dec. 1903	2.225	39
	109.759	86		109.759	86

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	90.612	—	Deleži	468	—
Naložen denar . . .	14.341	05	Hranilne vloge s ka- pitaliz. obrestmi . .	105.933	08
Inventar premični . .	226	39	Predp. obresti posojil	106	22
Zaost. obr. izposojil	707	05	Rez. zaklad, % . . .	953	33
Vrednost kolekov . .	7	50	Čisti dobiček	698	43
Nepovr. prehodni . .	39	68			
Gotov. 31. dec. 1903	2.225	39			
	108.159	06		108.159	06

Gospodarska zadruga na Češnjici v Selški dolini,

reg. zadruga z omejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 199, v upravnem letu pristopilo 6, izstopilo 12, koncem leta 193 s vplačanimi deleži v znesku K 3.307; odpovedano: 6.

Denarni promet: K 96.502-02.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Blag. preost l. 1902	1 654	06	Izplačani deleži . .	229	—
Vplačani deleži . . .	28	—	Vrnjena izposojila . .	2.127	52
Pristopnine	6	—	Izdatki za blago . .	39.468	32
Izposojila	2 100	—	Voznina	1.859	89
Prejemki za blago . .	44 593	52	Užitnina	281	78
Račun tehtnice . . .	35	30	Inventar premični . .	58	90
Za les	140	—	Davki	141	45
			Neposr. pristojbina . .	—	40
			Upravni stroški . . .	2 553	78
			Obresti izposojil . .	1.224	10
			Gotov. konec l. 1903	611	74
	48 556	88		48 556	88

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vrednost blaga . . .	10 506	20	Deleži	3.307	—
Terjatve na blagu pri zadružnikih	5 364	80	Izposojila	24.482	—
Vr. nepr. inventarja	19.513	05	Dolg na blagu nezad	4.403	84
Vr. prem. inventarja	504	25	Dolg na obr. od dolga na posestvu	50	—
Vrednost tehtnice . .	262	44	Dolg na posestvu . .	1.000	—
Delež pri „G. zvezi“	200	—	Rez. zaklad	4.491	68
Gotov. konec l. 1903	611	74	Čisti dobiček	227	96
	36.962	48		36.962	48

Kmetijsko društvo v Gorjah,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 182, v upravnem letu pristopil 1, izstopili 3, koncem leta 180 s vplačanimi deleži v znesku K 5.429.50; odpovedano: 6.

Denarni promet: K 121.736.07.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1902	733	52	Izplačani deleži . .	300	—	Vrednost blaga . .	18.166	84	Deleži	5.429	50
Vplačani deleži . .	20	50	Izdatki za blago . .	55 097	47	Terjatve na blagu pri			Neizpl. obr. deležev	447	22
Vpisnina	2	—	Voznina	1 974	02	zadružnikih . .	7 985	66	Izposojila	8 900	—
Prejemki za blago . .	60.775	49	Užitnina	295	70	Vredn. prem. invent.	901	26	Dolg na blagu nezad.	11.992	17
Vrnjeni užitn. davek	9	23	Najemnina	575	70	Delež pri „G. zvezi“	200	—	Rezervni zaklad, %	1.187	90
Vrnjena voznja od			Neposredna pristoj-			Deleži pri hranilnici	4	—	Čisti dobiček . . .	676	02
železnice	14	82	bina	56	91	Got. koncem l. 1903	1 375	05			
			Upravni stroški . .	1.246	52						
			Obresti deležev in iz-								
			posojil	634	19						
			Got. koncem l. 1903	1 375	05						
	61.555	56		61.555	56		28.632	81		28 632	81

Konsumno društvo v Robu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za prvo upravno leto 1903.

Člani: v upravnem letu 1903 pristopilo 116, izstopilo 0, koncem leta 116 s vplačanimi deleži v znesku K 741.—; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 19.612.24.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vplačani deleži . .	741	—	Vrnjena izposojila . .	306	14	Vrednost blaga . .	7 460	45	Deleži	741	—
Pristopnine	116	—	Izdatki za blago . .	7.733	83	Terjatve na blagu pri			Neizpl. obr. deležev	11	51
Izposojila	806	14	Voznina	311	36	zadružnikih . .	271	88	Izposojila	500	—
Prejemki za blago . .	8.124	07	Užitnina	4	20	Vredn. prem. invent.	267	92	Dolg na blagu nezad.	6.679	60
Za zadružne knjižice	34	80	Inventar premični . .	297	68	Terjatve pri nezadr.	396	14	Čisti dobiček . . .	496	06
			Upravni stroški . .	486	13	Got. koncem l. 1903	31	78			
			Stroški pri izposojilu								
			z obrestmi	26	67						
			Tožbeni stroški . .	384	22						
			Procenti	240	—						
			Gotov. koncem leta	31	78						
	9 822	01		9.822	01		8.428	17		8.428	17

Sodarske zadruge za Selško dolino na Češnjici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za drugo upravno leto 1903.

Člani: začetkom leta 52, v upravnem letu pristopilo 5, izstopili 2; koncem leta 55 s vplačanimi deleži v znesku K 2.185.—; odpovedano 0.

Denarni promet: K 80.988.69.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1902	3.462	23	Izplačani deleži . .	13	—	Terjatve na blagu pri			Deleži	2.185	—
Vplačani deleži . .	1.216	—	Vrnjena izposojila . .	5 912	50	nezadružnikih . .	4.066	70	Izposojila	5.198	12
Pristopnine	25	—	Izdatki za blago . .	25.763	24	Vrednost zemljišča .	3 000	—	Dolg na blagu zadr.	616	60
Izposojila	5.910	62	Voznina	1.910	27	Vredn. prem. inven.	332	—	Rezervni zaklad, %	446	10
Prejemki za blago . .	29.608	66	Inventar nepremični	3.082	98	Delež pri „Gosp. zv.“	200	—	Čisti dobiček 1903 .	739	12
Prehodni	720	—	premični	346	58	Vrednost skladišča .	625	91			
Zakupnina od zemlj.	32	—	Neposredna pristoj-			Gotov. 31. dec. 1903	960	33			
			bina	—	80						
			Upravni stroški . .	1 804	81						
			Obresti od izposojil	260	—						
			Prehodni	720	—						
			Delež „Gospodarske								
			zveze	200	—						
			Gotovina konec leta								
			1903	960	33						
	40 974	51		40.974	51		9 184	94		9.184	94

Kmetijsko berilo.

Poljedelstvo.

O kolobarjenju.

Oče Matjaž, istina je, vi ste kmet natančno tako, kot stoji v bukvah pisan. Kar ste se naučili od svojega rajnega očeta, tega se zvesto držite in niste zadovoljni, da bi se izpremenila najmanjša stvarica. Samo vrata v hiši imajo zdaj ključavnico mesto priproste kljuke, kajti kljuka je zdaj pri koncu, ko prihaja toliko nepovabljenih gostov k hiši. S trskami tudi več ne kurite, smole ni tako lahko dobiti, petrolej gori ceneje, lepše in ne napravlja toliko sitnosti. Starodavni, popolnoma leseni plug ste tudi potisnili v skrit kot pod streho, vaši voli korakajo pred lepim, trpežnim, železnim plugom, morda celo Sakovim. Mesto ovsene brozge pijete pivo, v marsikakem kraju se nalivajo ljudje tudi s hud pijačo — žganjem. Z eno besedo, marsikaj ste, radi ali neradi, vendarle izpremenili. Ljubi čas hiti, časi se spreminjajo in mi se spreminjamo ž njimi. Kdor ne gre ž njimi, zaostane, se zgubi.

Oče Matjaž, tako je in tako je posebno s kmetom, z vami. Kmetovalci, ki bi radi še danes po starem gospodarili, ti porivajo sami sebe počasi med neporabno starino in večinoma pride njihova očetovska dedščina na boben. Prav se jim godi. Zakaj pa slepijo sami sebe in ne delajo za čas, v katerem žive. Kmetje, ki žive v krajih, kjer cveto sladkorne tovarne, sadijo sladkorno peso, zavrgli so stari način kolobarjenja in pripravili polje za saditev pese in dobro se jim godi. Kraji, kjer je zemlja za cikorijo pripravna, goje cikorijo, drugodi zelje, čebulo, lan itd. z eno besedo, sadi se, kar prinaša denar, za kar je svet pripraven, za kar je dovolj delavnih sil, za kar je pripravno podnebje in tržne razmere, a nič več se ne

sadi ono, kar so očetje svoje dni sadili in močno sadili.

Mnogi sejejo danes pšenico, pa zemlje za pšenico nimajo. Florijan seje ječmen na njivo, ki je komaj dobra za ajdo. Hočem namreč reči, očka Matjaž, da ni vsaka reč za vse: kdor si hoče urediti pametno kolobarjenje, si mora najprej jasno postaviti pred oči svoje njive in reči: „Moja zemlja je taka in taka, na taki zemlji rastejo te in te rastline, torej moram tudi kolobarjenje po tem uravnati. Tamle na oglu mlinarjevega imam kos črne ilovice in humozne (črne) gline, na tej uspeva pšenica, ječmen, pesa; ondi-le ob Jernejevem travniku je njiva srednje dobrote in debelosti, na njej uspeva lepo in gotovo rž, krompir; težko glino in ilovico posejem z graščico, ovsem, bobom; severni kos z lahko, plitvo peščenico dobi ajdo, rž; globoka, sveža, srednje težka zemlja dobi lucerno (nemško deteljo), domačo deteljo; lažji svet poskusim zasejati s saradelo (neke vrste detelja); bolj vlažne lege obsejemo s švedsko deteljo; bela deteljica raste na težkem, vlažnem in suhem svetu.

Kolobarjenje je torej pri posestniku, ki ima več kosov različne zemlje, zelo različno. Ako bi hotel vse delati po enem kopitu, ne more iti dobro in bi bilo z njegovim gospodarstvom precej žalostno. Ravno tako nespametno je, na zelo oddaljenem polji kolobariti s trgovskimi rastlinami, ki dajo zelo veliko opraviti. Tu bi prišlo delo predrago; čas in delo bi ne pustila nobenega dobička. Na takih kosovih sejte trpežne pridelke, n. pr. deteljo ali zmes trave in detelje za suho seno.

Ko si tako preštudiral svojo zemljo, oglej si še nekoliko, kako da stoji z vlažnostjo, debelino zemlje, kako z njenimi redilnimi snovmi. Sočivje, gomoljnice, listnate rastline hočejo imeti toplo, humozno zemljo, ki ima dovolj kalija, fosforne kisline in dušika.

Rž in sploh žita zahtevajo v prvi vrsti fosforno kislino, potem pa tudi dovolj dušika in malo kalija, grah, grašica hočejo poleg kalija in fosforne kisline še apna, dušika pa jim ni treba dajati, dobijo ga same iz zraka itd. Da bomo pravilno kolobarili, moramo biti na jasnem, koliko imamo na razpolago gnoja in dalje se moraš vprašati predno začneš saditi kako rastlino:

Ali se lahko proda in po kaki ceni?

Koliko utegne biti kosmatega dohodka?

Koliko me bode stalo delo?

Ljubi oče Matjaž, kakor uvidite, kmet nikakor ne sme imeti neumne glave; treba se mu je veliko učiti, poznati mora svet, poznati dobro naravo. Za kvarte in domino, za postopanje ali lov mu preostaje le malo časa. Take reči niso za kmeta, kaj takega je samo za ljudi, ki si ne služijo sami kruha in ki se s kmetijstvom samo igrajo za kratek čas.

Pojdite tako po svojem polji, premišlujte, računajte, kako bi mogli imeti več dobička. Bodite previdni, ravnajte počasi, nikari ne vzemite sveta takoj z naskokom, ne drvite se divje v novo. Mirno premišljeno na delo. Saj danes ni tako težko. Gnojila so na prodaj, stroji so na prodaj, železnica spravi pridelke v svet hitro in po ceni, z eno besedo: že gre.

Uredite si kolobarjenje, po katerem bo šlo gospodarstvo, kakor na vrvi. Vsaka bilka stoji na svojem mestu; vsaka rastlina naj sledi za pravo prednjico, delo je lepo porazdeljeno, nikoli se ga ne nabere na kupe, kolobarjenje je pravilno. Od leta do leta se dviga posestvo; vedno boljši in boljši je njiva in travnik, vedno lažje in lažje je gospodarjenje; letni dohodki so vedno večji. Premišljeno, dobro, zrelo premišljeno postopajte. Polagoma do svojega smotra! Bog blagoslovi vaš trud!

Vam udani nečak iz Grma.

Živinoreja.

*Določitev starosti pri prašiču.

Poznati starost pri prašiču sicer ni tako važno, kakor pri konju, govedi in ovci, ker pri tej živali ne določuje vrednosti toliko starost njena, kot vnanja oblika in pa teža. Toda v posameznih slučajih n. pr. pri nakupu plemenskih prašičev vendarle vtegne biti za nas zelo dobro, ako natančno poznamo starost. Starost zamoremo kakor pri drugih živali tako tudi tukaj presojudati po zobeh, dasiravno ne pusti ščetinar tako z lepa da bi se mu preiskovalo njegovo žrelo.

Prašič ima vsega skupa 44 zob, namreč 12 sekavcev, 4 čekane (ali rivače), 4 vrzeljake in 24 kočnikov. Sekavce zopet delimo kakor pri konju v kleščnike, srednjike in podočnjake. Vrzeljake imenujemo one majhne zobke, ki stoje med čekanom in prvim kočnikom. Pujski prineso seboj na svet 4 podočnjake in 4 čekane. En ali dva tedna po rojstvu se prikaže še prvi in drugi kočnik. S štirimi tedni prodro tudi kleščniki v gorinji in spodnji čeljusti na dan skozi dlesno, in so s šest do osem tedni že popolnoma izrasli. S pet do šest tedni pride na svetlo tudi še tretji kočnik. Šele s tremi ali štirimi meseci pa dobi žival tudi srednjike. Vse to zobovje je mlečno zobovje, ki se ob gotovih časih nadomešča z drugimi zobmi t. zv. nadomestnim zobmi, dočim so vrzeljaki in ostali kočniki stalni zobovi. Metanje in izmenjavane zob se prične že v prvem letu. Najpopreje se menjajo z 9 meseci čekani, z 12 meseci izpadejo kleščniki in zrastejo novi, ravno tako prvi in drugi kočnik in kmalu na to tudi tretji kočnik. Pol leta pozneje, tedaj z 18 meseci se menjajo tudi srednjaki in s tem je izmenjava zob dokončana. Kar zadeva prikazovanje trajnih zob, moremo pri 14 dnevni pujskih že občutiti pod dlesnom vrzeljake, toda prodro še-le v 6 mesecih in ob enem ž

njimi tudi prvi kočnik. Peti kočnik se prikaže z 9 meseci (torej ob času menjave podočnikov in čekanov). Šesti kočnik se prikaže slednjič v 18 mesecu, tako da je s $1\frac{1}{2}$ do $1\frac{3}{4}$ leta celo izmenjavanje zob pri kraju. Čekani pa, ki so mnogo večji od drugih zob in ki štrlijo venkaj izpod čeljusti, rastejo do $2\frac{1}{2}$ — $2\frac{3}{4}$ leta in so pri rezanih ter požlahnjenih živalih vedno manjši nego pri nekastriranih ter navadnih deželskih pasmah.

Važna novost o hlajenji mleka.

Mlekarne, ki so bile doslej prisiljene, oskrbeti si umetno hlajenje mleka s pomočjo hladilnih strojev, so morale v ta namen žrtvovati za velike stroje. A v mnogih slučajih, to velja zlasti za zavode, ki oddajajo sveže mleko naprej, pred vsem tudi za mestne mlekarne, je tako umetno hlajenje naravnost neizogibno. Zato moramo le z veseljem pozdravljati enostavno in priprosto hladilno napravo tvrdke Semmler & Gsell v Düsseldorfu. To tembolj, ker imamo upanje, da se vendar enkrat odpro oči tudi našim meščanom v Ljubljani, kakor tudi po manjših mestih na deželi kot v Kamniku, Kranju, Novem mestu in drugih ter si napravijo posebne mestne mlekarne, ki bi imele vsaki čas na razpolago nepokvarjenega in nekrščenega svežega, pa tudi posnetega mleka in pinjenca, putra, mohanta, smetane ter raznih sirov, trdih in mehkih. In ravno pri opravljanju manjših mlekarn bi utegnili novo hlajenje omenjene tvrdke priti zelo na roko zavoljo svojih odnosno majhnih ustanovnih stroškov.

Pri vseh hladilnih strojih se proizvaja mraz na ta način, da pustimo izparivati kak zgoščen plin, bodisi ogljikovo kislino, amonijak ali žvepleno sokislino. Izparivanje se godi v celem sestavu cevij, ki so vložene v neko posodo, ki se imenuje izparilnik ali

refrigator. V tem refrigeratorju se hladi navadna čista, še večkrat slana voda in ta ohlajena tekočina se še-le napeljava tje, kjer je treba hladiti, bodisi skozi mlečni hladilnik, bodisi po ceveh v prostor, ki ga hočemo shladiti. Ta način hlajenja, ki je v navadi, se imenuje indirektno ali posrednje hlajenje. Tvrdka Semmler & Gsell pa je uvela hladilnik z neposrednim (direktnim) hlajenjem. Kot nositeljice mraza se poslužuje ta tvrdka žveplene sokislino, ki potrebuje za svoje zgoščenje samo majhnega pritiska $2\frac{1}{2}$ atmosfer, dočim je treba pri amonijakovih strojih 12 atmosfer, pri ogljikovokislinskih strojih celo 60 do 70 atmosfer tlaka (1 atmosfera je pritisek enega kilograma na vsak kvadratni centimeter = cm^2 kake ploskve). Izpariva žveplena sokislina naravnost v mlečnih ali smetanskih hladilnikih obstoječih iz mokrih bakrenih cevij in na ta način se prihrani refrigator, mešalnik, cirkulacijska sesalka, del transmisije in odvajalnih cevij, tako da se že s tem ustanovna glavica zniža za kakih 30 odstotkov. Še več pa se prihrani pri delu, ker se potrebuje mnogo manj gonilne sile in premoga. Tvrdka prevzame poročstvo, da je delo njene naprave pri hlajenji mleka napram hlajenju z mrzlo vodo za 82% boljše, nasproti hlajenju s slano vodo pa za 100%, in dokazuje svoje podatke z natančnimi dokazi o delovanju svojih naprav na raznih krajih.

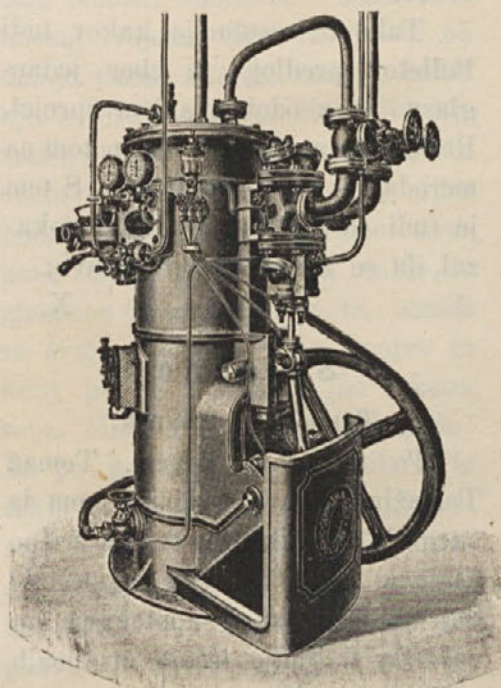
Zato smemo tudi pri tem sestavu direktnega hlajenja vzeti hladilni stroj za polovico manjši, nego sicer.

V spodaj stoječi sliki vidite tak popolen stroj. Takoj se vidi, da potrebuje stroj le malo prostora. Stroj za hlajenje 100 litrov mleka v eni uri potrebuje prostora $1m^2$.

Druga slika kaže hladilnik v delu. Žvepleni dvokis, ki ga je stroj na levi zgostil v tekočino,

stopi skozi spodnjo cev v hladilnik, dočim stroj pare skozi gorenjo cevko zopet izsesava. Mleko zamoremo, ako hočemo, tako ohladiti, da nastane na hladilniku naravnost led.

Mej delom vlada v hladilnih ceveh tlak približno $\frac{1}{2}$ atmosfere, ker so pa cevi preskušene na tlak 15 atmosfer, zato je delo popolnoma brez nevarnosti.

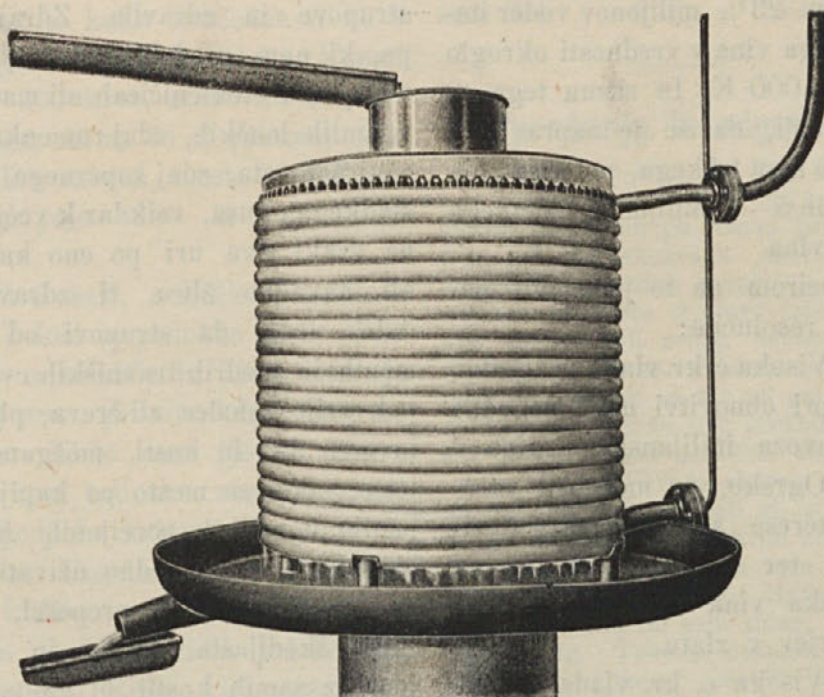
O delu in porabi moči posameznih velikostij strojev za neposredno hlajenje dobimo nek pregled v naslednji tabeli:

Številka naprave	Shladi od $+13^{\circ}\text{C}$ na $+3^{\circ}\text{C}$ z mleka ali smetane	Velikost prostora, ki se shladi v $1\frac{1}{2}$ uri na 2°C talne površine	Potrebuje se konjskih moči
000	200,	do 4 m^2	$\frac{3}{4}$
00	400,	„ 8 m^2	$1\frac{1}{2}$
0	700,	„ 14 m^2	$2\frac{1}{4}$
I	1000,	„ 20 m^2	$2\frac{3}{4}$
II	2000,	„ 40 m^2	$4\frac{1}{2}$
II a	3000,	„ 45 m^2	$6\frac{1}{4}$
III	4000,	„ 60 m^2	8

Stane pa vsa ta naprava z zveznimi bakrenimi cevmi vred, prvo napolnitvijo kisline, za hlajenje mleka in smetane, franko Pasova, brez carine z montažo (postavljanjem) vred:

S t r o j i				
000	00	0	I.	II.
K r o n				

3100 3800 4800 6000 8700 brez hlaj. prostor.
3600 4550 5650 7000 10300 z hlaj. prostori.

Kakor za mleko in smetano, ravno tako rabimo lahko ta stroj tudi za hlajenje prostorov.

Žveplene sokisline se potrebuje na leto za okroglo 10 do 50 K po velikosti naprave.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Sredstva v povzdigo domače vinske kupčije. — Vinski semenj in vinarški shod v Krškem.

Povsod tarnajo avstrijski vinogradniki, da postaja vinska kupčija z domačimi vini od leta do leta slabša ter da se domača vina prezirajo, dočim se uvažajo k nam tuja cena vina ter s temi naša domača izpodrivajo in mešajo.

Vzroki, ki domačo vinsko kupčijo tlačijo, niso iskati le v uvozu tujih vin, marveč tudi v vedno večjem konzumu pive in žganja, ter kolikortoliko tudi v nepravilnem, sedanjim razmeram neodgovarjajočem pridelovanju domačega vina.

Navaden vinogradnik se trdno drži svojih starih navad in načel ter živi v domišljiji, da če se njemu stvar dopada, mora se tudi drugim dopadati. In ravno ti nepravili nazorji so mnogo krivi, da domača vina zastajajo. In kaj naj naši vinogradniki v bodoče store in kako naj postopajo, da si svoje stališče zboljšajo in prodajo vina pospešijo in olajšajo? Jednostavno s tem, da sade le dobre, žlahtne trte, ki pravočasno dozore, obilo rode in ki dajejo obenem dobra, močna stanovita vina; in dalje, da ravnaajo z grozdom in vinom po umnem kletarstvu. To je vse.

Sicer se trdi, da vino iz novih trt nima tiste moči in tiste dobrote kot prejšnja iz starih trt. To je pa le nevidezna prevara. Nove trte namreč bujneje rastejo, več rode in napravljajo večje grozde kot stare trte, in od tod pride, da so vina, napravljena iz tega grozda, nekoliko šibkejša ali bolj vodena, zlasti iz grozda navadnih trt. Ko pa postanejo nove trte 10—12 let stare, presega količina vina teh trt znatno ono iz starih trt. To se je že povsod dejanjski pokazalo in mnogo tudi prav trmoglavih vinogradnikov se je že osebno o tem prepričalo, zlasti v dobrih letinah, kot je bila ravno pretečeno leto t. j. 1903.

Da se vinska kupčija na Kranjskem povzdigne ter da se pridobi kranjskem vinu nekdanje ime in dalje, da se nekdanji kupci zopet povrnejo v znane jim, toda v zadnjih 10 letih večinoma pozabljene vinske gorice, se prirejajo vinske razstave, vinske poskušnje, vinski semnji itd. Z vsako prireditvijo se nekaj doseže toda najboljši uspeli se dosežejo vendarle s prireditvijo vinskih semnjev.

Taki vinski semnji so se pričeli prirejati na Kranjskem najprvo v Krškem. Ti se bodo sedaj vsako leto ponovili in sicer je že določeno, da se isti vrši vsako prvo sredo po sv. Martinu in vsako prvo sredo po sv. Jožefu. Kdor želi imeti tozadevna semenjska pravila, naj se obrne na županstvo v Krškem.

Že prva taka prireditev je imela dober uspeh, še boljši pa drugi semenj, ki se je vršil dne 23. marca t. l. kajti v dobrem poldne se je prodalo 1180 *hl* ali 2107 veder, kar je pač prav veliko z ozirom na tako kratek čas. Umestno bi bilo torej, ko bi se enaki semnji tudi drugod vpeljali. Pri takih prilikah se spoznajo pridelovalci in kupovalci med seboj, in spozna se tudi dobrota raznih vin iz raznih goric, pa tudi napake, ki jih dela ta ali oni vinogradnik pri napravi svojega vina.

Važen faktor, ki tlači našo vinsko kupčijo, je tudi italijansko vino. Ker se mora v teku tega leta skleniti nova tozadevna pogodba z Italijo in sicer taka pogodba, da se obvarujejo interesi avstro-ogrškega vinarstva, se prirejajo v raznih, za povzdigo domače vinske kupčije količkaj se brigajočih deželah, vinarski shodi, na katerih se javno zahteva popolna odprava vinske klavzule.

Tak shod se je priredil tudi v Krškem v nedeljo, dne 27. m. m., katerega se je udeležilo na stotine vinogradnikov in drugih interesentov iz Kranjskega, Štajerskega in Hrvaškega. Shodu je predsedoval

državni in deželni poslanec ter deželni odbornik gospod Fr. Povše. Kot poročevalec je nastopil prvi g. Ivan Belle, potovalni učitelj v Mariboru, ki je zanimalo govoril o izboljšanju našega vinarstva v prospeh vinske kupčije. Glasom njegovih podučljivih naukov in skušenj naj bi se v bodoče pomnoževalo malo a le dobre vrste in sicer za bela vina, katerim naj se da na Kranjskem in Štajerskem prednost pred rdečimi, naslednje vrste: Italijanski rizling, beli burgundec, silvanec, rudeča in bela žlatnina (španjol - Gutedel) — ter deloma tudi veltlinec; za rudeča vina pa portugalka. Sajenje teh vrst pa se mora ravnati po legi in kraju tj. v vsakem kraju naj se sadijo le one vrste, ki najbolje uspevajo, četudi samo ena ali dve vrsti.

O vinski klavzuli in nje posledicah ter o napravi in prodaji ponarejenih vin, je prepričevalno razpravljal deželni potovalni učitelj iz Ljubljane gospod Fr. Gombač, ki je strokovno in statistično dokazal, kakšno škodo da je prizadjal uvoz italijanskega vina v Avstro-Ogrsko v zadnjih enajstih letih okroglo 12 milijonov *hl* ali približno 23¹/₂ milijonov veder italijanskega vina v vrednosti okroglo 300.000.000 K. In razun tega se lahko trdi, da se je napravilo s pomočjo tega težkega, polnega vina še drugih 5—6 milijonov umetnega in poluvina.

Z ozirom na to je stavil naslednje resolucije:

1.) Visoka c. kr. vlada se uljudno prosi, pri obnovitvi nove pogodbe glede uvoza italijanskega vina v Avstro-Ogrsko, po možnosti varovati interese avstro-ogrškega vinarstva ter določiti colnino na italijanska vina ne manj kot 20 goldinarjev v zlatu.

2.) Visoka c. kr. vlada se naproša že v prihodnjem državno-zborskem zasedanju skleniti:

a) Zakon, glasom katerega naj se jasno določi kaj je „vino“ in kaj se sme kot vino prodavati.

b) Zakon, glasom katerega se strogo prepoveduje naprava umetnega in poluvina v kupčijske namene.

c) Zakon, glasom katerega se odločno prepoveduje vsakršna prodaja umetnega vina, čeprav pod tem imenom.

d) Zakon, glasom katerega se prepoveduje zlorabljenje različnih vinskih imen v reklamno kupčijsko svrho.

Tako te resolucije kakor tudi Belletov predlog, je zbor jednoglasno in z odobravanjem sprejel. Resolucije so se vladnim potom na merodajno mesto predložile. S tem je tudi slovenski vinogradar pokazal, da se zaveda svojih pravic.

X.

Splošno.

Tomažinov travnik.

To ti pa že povem, Tomaž Tomažinov, da s tvojim senom iz onega-le travnika, pa tudi s frišno klajo iz njega ne vem kaj početi! Saj vendar poznaš apotekarje in veš, da ti ljudje iščejo strupenih rastlin, ki jih ne povoha noben konj in nobena krava, in da potem iz njih kuhajo in čarajo svoje strupove in zdravila. Zdravniki pa, ki nam predpisujejo te pijače v majhnih stekleničkah ali mazilca v malih lončkih, zdaj rumenkasta, zdaj belkasta, zdaj zopernega, zdaj sladkega okusa, vsikdar k večjemu na vsaki dve uri po eno kavino ali navadno žlico, ti zdravniki dobro vedo, da strupovi od rumenih in modrih travniških cvetlic pokvarijo želodec ali čreva, pljuča in srce, kri in kosti, možgane in jetra, ako se mesto po kapljicah jemlje v velikih porcijonih. Kdor bi hotel to robo vedno uživati, bi bil kmalu suh in preperel, kot stara škodljasta streha in bela žena iz samih kostij bi ga prišla kmalu vabit seboj na ženitnino.

In sedaj, moj dobri, pametni Tomaže, mož stare korenine, glej, kaj počenjaš ti nevede. Pojdi le enkrat venkaj na svoj travnik in,

tristo medvedov, smrdele in zlatice potočnice in podleski, loči in ostrice, vse, vse ti stoje tam in cveto tako veselo, kakor da bi bil tvoj travnik strupeni čarovni ali pa kak lekarnarjev vrt. Ti pa korakaš ponosno in pogumno po teh lokah, nevedoč, da so te krasno cvetoče cvetlice vzrok bolezni tvoje dobre, pridne sivke v hlevu, da sušijo mleko v vimenu, da provzročajo bolezni teletu že v maternem telesu, tvojemu lišču in rjavcu pa delajo razne sitnosti, klanje, bodeње in druge težave. Moj ljubi Tomažin, kjer bohotno rastejo in cveto rumene kalužnice in njim podobne sestrice, tam rasto strupene trave in iz takih dobiš le strupeno seno. Prosim te, usmili se svojih ubogih krav, volov in konj in ne pokladaj jim takega sena. Misli večkrat na lekarnarje! Le po kapljicah dajejo pijače iz takih cvetk in tvoje živali jih morajo žreti v veliki množini. Potrešaj apna, kajnita, kalija, pepela, komposta na take travnike, odpravi in odpelji škodljivo, stoječo, rudečo vodo, zasej dobrega semena, gnoji tudi s fosforno kislino in videl boš, kako zdrava bo tvoja živina in kako hvaležna ti bo z dejanjem obilnejšega mleka. Krava stane 300 kron, stane hlev, oskrbovanje, krma in ti prinese, ako pravilno ravnaš, mesto 2000 litrov mleka raje 3000 in tudi 3500 litrov.

Tisti šaši, smrečice (hyppuris vulg.), loči in podobna bratovščina delajo seno kislo in kislo, seno je ušivo seno, pravijo kmetje in prav imajo. Kislo seno je za krave naravnost tatinsko seno, ker žre in izpodjeda kakor miš mleko iz vimena. Posebno mlada živina se pri kislem senu popolnoma pokonča in lahko vidiš pri živalih, ki morajo žreti kislo seno, na dlaki, na koži in na očeh, kako trpijo in kako slabo vspevajo. Dlaka se mora svetiti in mora biti nežna, mehka, fina, to je prvo znamenje, da ima žival dobro,

zdravo krmo in seno. Kislo seno vodi za seboj uši, živina začne lizati zidovje, dobi trdo kožo in nastavlja zelo malo mleka in mesa. Močna krmila, otrobi, zdrob, oljne tropine itd., ki se prikladajo, sicer nekoliko omilijo pogubni vpliv kislega in strupenega sena, toda pokladanje pese, krompirja, korenja in raznega zelenega listja dela tako seno še nevarnejše, škodljivейše, kajti ta krmila imajo že sama zase preveč kisline v sebi. Kisle travnike je treba na vsak način drenirati (osušiti), dobro potresti s kompostom ali mešanim gnojem in potem dobiš krmo, seno, ki ti prinese tisočnega blagoslova v hišo in hlev. Živina ti bo v veselje in dežela in ljudsko blagostanje bi bila za milijone na boljšem, ako bi iz slovenskih dobrav izginili strupeni in kisli travniki. Ti pa, moj zvesti Tomaž, daj mi pošteno roko, da greš še to spomlad na delo in da urediš lepo svoj travnik, kakor sem ti naročal. En oral travnika je boljši kot trije orali njive: Tudi tvoj travnik naj praznuje po dolgem postu enkrat veselo veliko noč, krasen dan vstajenja. Tega ti iz srca želi tvoj Leander.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 19.: (L. B. v R.) Pri nas imamo dve svinji, ki imata kmalu storiti. Sedaj jih pa vselej pri in po jedi, pri nas takozvana „mora“ sesa, o tem so vsi trdno prepričani, ter si nikakor ne dajo iz glave izbiti. Pri jedi ali po jedi svinja naenkrat kar obstane, potem se vsede na zadnji dve nogi kot pes ter se nič ne gane; čez nekaj trenutkov se sliši krokanje, kakor preden pusti mladiče sesati, in „mora“ je tu. Seveda skušajo „moro“ na vse načine pregnati ali s tem da delajo na hlevu in na živini znamenje „more“, ali pa polože dva gladka kamna v kot svinjaka. Navadno ta prikazen sama ob sebi mine, večkrat pa tudi ne. Tako je nekemu posestniku hodila „mora“ sesat že debelo in spitano svinjo, in res je imela toliko mleka, da ji je isto pričelo vselej samo teči in jo potem radi tega še prodati ni mogel.

Ker vtegne ta slučaj še koga drugega zanimati, prosim odgovora v „N. Gospodarju“ in sicer: Kako se da ta

prikazen razložiti? Škoduje to svinjam? Kako bi se dalo to odpraviti?

Odgovor 19.: Vedite, da „mora“ ne sesa svinj, pač pa pamet takih praznovercev. Da se kažejo pri gori navedenih svinjah taki znaki, izvira edino le od prehlajenja in od naprave hrane. Če se žival kakor opisujete, vsede, je to znamenje da laglje prenaša bolečine.

Takim svinjam je dobro stljati, krmiti jih z mlačnimi jedili in tuptam jih drgniti z mažo.

Vprašanje 20.: (M. P. v Z.) Zemlja v mojem zelenjadem vrtu, ki je precej ilovna, se močno presuši in celo razpoka, vsled česar moram pogostokrat zalivati, da ohranim vse rastline sveže. S tem pa se zopet zemlja močno strdi. Nekateri mi svetujejo, naj vrt po letu večkrat prerahljam, češ, da zrahljana zemlja dlje časa obdrži vlago. Prosim pojasnila, koliko je na tem resnice in kako bi se dala taka zemlja zboljšati.

Odgovor 20.: Kdor trdi, da zrahljana zemlja dlje časa ohrani vlago, to je, da manj vlage izpariva kot nezrahljana, ima popolnoma prav. Sicer se navidezno zrahljana zemlja bolj suši, toda le vrhnja zemlja, dočim je spodnja, ako se nekoliko odbrska, popolnoma vlažna. To pride od tod, ker pri neprerahljani zemlji so vse cevi ali kakor jih strokovno imenujemo „kapilaritete“, po katerih gre vlaga iz spodnjih plasti v zgornje, še cele, dočim so iste v zrahljani zemlji vse razdrte. Po celih kapilaritetah pride torej vlaga v zrahljano zemljo in tu ostane ter prične zopet enako kot popred izparivati šele ko se naredi nove kapilaritete tudi v zrahljani zemlji, ko se torej ta zemlja zopet strdi, kar se ravno pri močnem zalivanju kmalu zgodi. Čim pogosteje se zemlja rahlja, tem vlažnejše ostanejo spodnje plasti v katerih se korenine razprostirajo.

Drugače pa napravite težko zemljo bolj humozno ali rahlo, z močnim gnojenjem in sicer kolikor mogoče s slamatim gnojem ali s kompostom.

VABILO

na

redni občni zbor

Zeljarske zadruge v Šmartnem ob Savi,

reg. zadruga z omeje. zavezo,

kateri se bode vršil v ponedeljek dne 25. aprila 1904, ob 3. uri popoldan v lastni zadružni hiši v Šmartnem.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računa za leto 1903.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Dolskem,
reg. zadruge z omejj. zavezo

kateri se bo vršil dne 17. aprila 1904
ob pol 4. uri popoldne v prostorih
načelnikovih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1903.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V slučaju, da prvo sklicani občni
zbor radi premale udeležbe ne bi bil
sklepčen, vršil se bode pol ure pozneje
drugi z istim vspešdom in na istem
mestu, kateri pa bode sklepal brez
ozira na število navzočih članov.

V Dolskem, dne 6. aprila 1904.

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice
v Semiču,

registr. zadruge z neomejj. zavezo,
kateri se bode vršil v nedeljo dne
17. aprila 1904 ob 3. uri popoldne
v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računov za l. 1903.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

NB. V slučaju, da bi prvo sklicani
občni zbor ne bil radi prepiche udeležbe
sklepčen, vršil se bode čez pol ure na
istem prostoru in z istim dnevnim re-
dom drugi, kateri pa bode sklepal brez
ozira na število navzočih članov.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Marezigah,
reg. zadruge z neomejj. zavezo,

kateri se bode vršil dne 17. aprila 1904
ob 4. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1903.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V slučaju, da bi prvo sklicani
občni zbor radi premale udeležbe čla-
nov ne bil sklepčen, vršil se bo isti,
dne 24. aprila t. l. v istem času z istim
dnevnim redom in na istem prostoru,
drugi kateri pa bode sklepal brez ozira
na število prisotnih članov.

Načelstvo.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

„Ljudske posojilnice,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo“

v Ljubljani,

ki se vrši

dne 28. aprila 1904 ob polu 6. uri zvečer

v društvenih prostorih, Kongresni trg št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o potrditvi računa.
4. Sklepanje o porabi dobička.

5. Volitev nadzorstva petero članov.
6. Dopolnilna volitev štirih udov načelstva.*)
7. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 10. aprila 1904.

Z a n a č e l s t v o :

Dr. Iv. Šusteršič,
načelnik.

Josip Šiška,
podnačelnik.

*) V smislu §§ 17. in 27. pravil izstopijo letos naslednji udje načelstva: Matija Kolar, Franc Leskovic, Jos. Šiška, dr. Iv. Šusteršič.

Vabilo na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Vipavi,
reg. zadruga z neomej. zavezo
kateri se bode vršil v nedeljo dne 1. maja
1904 ob polu 3. uri popoldne v lastni
hiši v Vipavi št. 87.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in predlogi od-
bora.
2. Potrjenje računa za l. 1903.
3. Volitev načelstva, računskega pre-
glednika in namestnika.
4. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi bil sklicani občni zbor ne-
sklepčen, vršil se bo isti dan, v istih
prostorih in z istim dnevnim redom
pol ure pozneje drugi občni zbor po
§ 33. zadrughih pravil.

VABILO na

redni občni zbor

Kmetijskega društva v Vipavi
registrov. zadruga z omejeno zavezo,
kateri se bode vršil v nedeljo dne 1. maja
1904 ob 4. uri popoldne v posojil-
ničnih prostorih št. 87 v Vipavi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za leto 1903.
4. Dopolnilna volitev petih izžrebanih
članov načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. Načelstvo.

Ako bi bil sklicani občni zbor ne-
sklepčen vršil se bo isti dan, v istih
prostorih in z istim dnevnim redom
pol ure pozneje drugi občni zbor po
§ 36. zadrughih pravil.

Delniška družba tovarne strojev **N. HEID** v Stokerau.

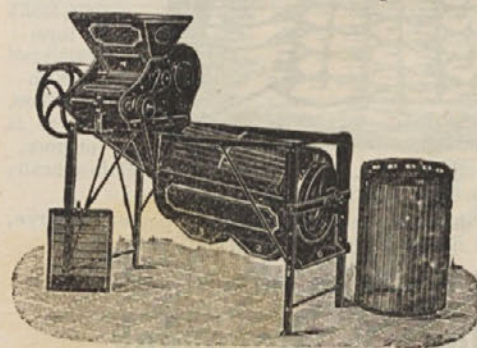
Trijerji

(čistilniki)

za vsakovrstne na-
mene s kovanimi
plehi patent „Heid“.

Trijeji

za laneno seme,
deteljo, rž, lečo in
bob.

Vprave za skladišča, posebno dober sistem in popolna izvršitev.
Excelzior, mlin za šrotanje, pat. „Heid“.

Lahek za goniti! Veliko naredi! Nizka cena!
Nad šestdeset prvih odlikovanj. 201 12—10

Patentovano samotvorno

orodje za škropljenje „Syphonia“

za vinograde, za hmeljske nasade, za pokonče-
vanje škodljivcev na sadnem drevju, v odstra-
njenje bolezni na listju, za pokončevanje gren-
kuljice in divje gorčice itd.

Samotvorna, nosljiva

brizgalnica tudi kotlom iz bakra
za 10 ali 15 litrov tekočine z ali brez priprave
za mešanje s petrolejem in samotvorne
vozne brizgalnice

izdeluje in prodaja kot specialiteta 217 6—2

PH. MAYFARTH & Co.

tovarna poljedelskih strojev, posebna tovarna za vinske stiskalnice in strojev
za vporabljenje sadja.

Dunaj II., Taborstrasse št. 71.

Obširni ilustrovani ceniki brezplačno. Zastopniki prodajalec se radi sprejmo.

VSakovrstne poljedelske i vinogradarske stroje,

prodaja v najboljši izvršitvi,

JG. HELLER NA DUNOJU

II. Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

212 20—5

Tak
težak prešič

zredi se le s pridajo

Barthelovega klajnega apna

v enajstih mesecih. I. Melzer piše 9 decembra 1896: „Z od Vas dob-
ljenim klajnim apnom dosegel sem v lastni reji pri enajst mesec sta-
rem mladiču navadne kmečke pasme spitano težo 250 kil.“

Barthelovo klajno apno je najboljše in najcenejše sredstvo, da
se žival obvaruje pred zlomljenjem kosti, hromostjo žrebet, telet in
pujskov, za izrejo mladičev, zvišanje mleka, proti glodanju lesa, pitju
gnojnice, za nesenje jaje pri kokoših itd. Popis in priznanja brezplačno.

M. Barthel & Comp., Dunaj

X. Siccardsburggasse 44. 204 12—9

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

210 24—6

„Gospodarska Zveza“

v Ljubljani, Gradišče št. 1.

naznanja svojim udom, da ima vedno v zalogi vsa
potrebna umetna gnojila, kakor Tomaževo
žlindro, kalijevo sol, solitar, superfosfat
(koščeno moko) in Barthelovo klajno vapno.

Naročila se točno izvršujejo!

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

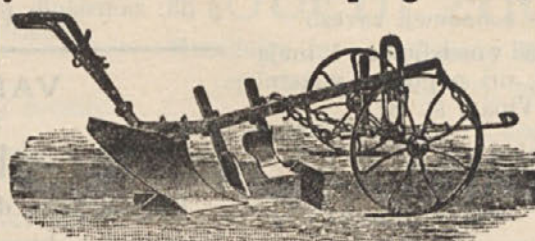
Zarezane strešnike vštricne
(Strangfalzziegel) in francoske
(gepresste Falzziegel)

zidarsko opeko * * *
cement, roman in portland
glinaste peči in štedilnike
plošče za tlak, šamotne in cementne
kot vse drugo
stavbinsko blago
ponudijo po najnižjih cenah v poljubnih
množinah 220 5—2

F. P. Vidic & Comp.
Ljubljana.

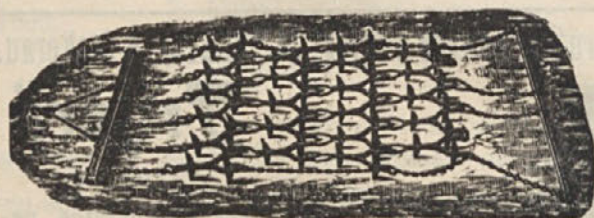
Spomlad

se približuje treba je torej kmetiji raznih strojev, to so v prvi vrsti:
jekleni univerzalni plug kojega ni treba nič držati. Plužne, kakor tudi plug so

čisto iz železa in jekla, torej trpežen in tako zboljššan, da živina pri istem manj trpi in lepše orje, kakor naši navadni plugi, — sploh najboljši, kar se ga more dobiti. Vsakdo naj poskusi in potem sodi! Če bi kateremu ne ugajal, ni primoran ga obdržati. V drugi vrsti so: 214 x—4

železne brane za mah. Njih korist je pri nas še premalo znana. Ker je pri kmetiji

živinorejstvo najplodonsneje, treba je torej v prvi vrsti dobrih travnikov, a to je le mogoče, če se travniki vsako spomlad z tako brano prevlečejo. Dobra brana se splača v prav kratkem času.

Te, kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo, potem traverze, železoiške šine, cement itd. priporočata po najnižji ceni

Karol Kavšeka nasled.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga poljedelj. strojev
Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Slovenske cenike pošiljamo na zahtevo brezplačno!

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

»»»»»»»»»»»»»»»» v Ljubljani »»»»»»»»»»»»»»»»

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodaja vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

➡ Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg naprej. ➡

Posredovalnica za Zvezine trgovce!